

A

ABITO

L'abito fa il monaco. Közmondás. (Latin: *Habitus facit monachum.*)

[A ruha teszi a szerzetest.]

'Az ember értékét az öltözete adja.'

~ *A ruha teszi az embert.*

L'abito non fa il monaco. Közmondás. (Latin: *Non habitus monachum reddit.*)

[Nem a ruha teszi a szerzetest.]

'Az ember értékét nem az öltözete adja.'

~ *Nem a ruha teszi az embert.*

ABITUDINE

L'abitudine è una seconda natura. Közmondás. (Latin: *Consuetudo est altera natura.* *Cicero*, Kr. e. 106–43.)

[A szokás második természet.]

'A szokás az ember természetének részévé válik.'

~ *Természetté válik a szokás.*

L'abitudine si fa forte con gli anni. Közmondás.

[A szokások az évekkel megrögződnek.]

'Az ember alapvető jellemvonásait nem lehet megváltoztatni.'

~ *Űzd ki a természetet oasvillával, mégis visszatér.*

ACCA

Non capire un'acca. Toszkán szólás. (*Renato Fucini*, 1843–1921, toszkániai olasz író, költő)

[Egy H betűt sem ért. (Az olasz ábécében a H betű néma.)]

'Semmit nem ért.'

~ *Egy szót sem ért az egészről.*

dõlten szedve: az olasz közmondás magyar megfelelője;

~ jel után *dõlten szedve*: az olasz közmondáshoz hasonló magyar közmondás

ACCONTENTARSI

Chi si accontenta gode. / Chi s'accontenta canta, chi 'un s'accontenta stianta. (Toszkán változat) Szólás.

[Aki beéri kevéssel, elégedett. / Aki beéri kevéssel, énekel, aki nem, összetörik.]

'Aki a keveset elfogadja, bölcs és elégedett.'

Boldog, ki kevéssel beéri.

ACCORDO

Meglio un magro accordo che una grassa sentenza. Közmondás.

~ *Jobb a sovány egyezés a kövér pernél.*

ACETO

Per forza 'un viene nemmeno l'aceto. (Per forza non viene nemmeno l'aceto.) Toszkán közmondás.

[Erőltetve még ecetet sem lehet csinálni.]

'Nem kell erőltetni a dolgokat.'

~ *Ami nem megy, azt ne erőltessük.*

ACQUA

Acqua alle rote e vino all'arrotino. Toszkán közmondás.

[Víz a köszörűskorongnak, bor a köszörűsnek.]

'Mindenkinek azt, ami megilleti.'

~ *Kinek a pap, kinek a papné.*

Acqua d'aprile fa rimbelloccire. Toszkán közmondás.

[Áprilisi eső szépít.]

'Az áprilisi eső hasznos.'

Áprilisi (májusi) eső aranyat ér.

Acqua in bocca! Toszkán szólás.

[Víz a szájba!]

'Tartsd a titkot! Ne nyisd ki a szád!'

~ *Hétpecsétés titok.*

Acqua passata, non macina più. Toszkán közmondás.

[A folyón lefolyt víz nem őröl többet. (A víz, miután a malmot elhagyta, nem forgatja többé a malomkereket, nem őrli a gabonát.)]

'Ne töprengjünk elmúlt dolgok felett, melyeknek nincs többé jelentőségük.'

~ *Fátylat borít a múltra.*

vastagon szedve: az olasz közmondás;

[...] között a szó szerinti magyar fordítás; ' ... ' között a közmondás jelentése

Affogare in un bicchier d'acqua. Szólás.

[Belefulladni egy pohár vízbe.]

'Nem tud megoldani egy könnyű feladatot.'

~ *Megfulladni egy kanál vízben.*

All'acqua di rose. Szólás.

[Akárcsak a rózsavíz.]

'Jól hangzó, de üres szavak, eredménytelen intézkedés.'

~ *Ez csak rózsavíz!*

Buttar via l'acqua sporca con il bambino dentro. Szólás.

[Kiönti a piszkos vizet a gyerekekkel együtt.]

'A rosszal együtt a jót is megszünteti, túlbuzgóságában kárt okoz.'

A fürdővízzel együtt a gyereket is kiönti.

Chi va per acqua col vaglio torna a casa con la sete. Közmondás.

[Ki rostával megy vízért, szomjasan tér haza. (A *vaglio* nagyméretű, nagylyukú szita, különféle termékek, pl. száraz bab, gesztenye tisztítására.)]

'Nem megfelelő eszközzel kezd az elvégzendő munkához.'

~ *Rostával nem lehet vizet meríteni.*

Far acqua da tutte le parti. Szólás.

[Mindenhol víz veszi körül.]

'Rosszak a körülményei minden téren, ügyetlen, tehetetlen ember. Tele van hibával, nem tud szembenézni a rá váró teendőkkel.'

~ *Tiszta csőd.*

L'acqua cheta rovina i ponti. Közmondás.

[A csendes víz rongálja a hidat.]

'A szelíd, nyugodt, kiegyensúlyozott ember is okozhat meglepetést tettével.'

~ *Lassú víz partot mos.*

Ne deve passare l'acqua sotto i ponti! Szólás.

[Addig még sok víz lefolyik a híd alatt.]

'Ki kell várni a megfelelő pillanatot, van még idő, közben sok minden történhet.'

~ *Sok víz lefolyik addig a Dunán.*

dölten szedve: az olasz közmondás magyar megfelelője;

~ *jel után dölten szedve:* az olasz közmondáshoz hasonló magyar közmondás

Non si frigge con l'acqua. Szólás.

[Nem vízzel rántjuk ám ki a húst!]

'Meg kell adni a módját mindennek, biztosítva a jó minőséget.'

~ *Megadja a módját.*

Ognuno tira l'acqua al suo mulino. Közmondás.

[Mindenki a maga malmára hajtja a vizet.]

'Mindenki a saját érdekét nézi.'

A maga malmára hajtja a vizet.

Portar acqua al mare. Szólás.

[A tengerbe hordja a vizet.]

'Felesleges dolgot csinál.'

~ *Dunába hord vizet.*

Quando brucia il vicinato, porta l'acqua a casa tua. Közmondás.

[Mikor a szomszédban tűz van, hozzál vizet a házadhoz.]

'Az óvatosság sose árt.'

~ *Te is félj, mikor a szomszéd háza ég.*

Quanta più acqua bevono tanta più ne chiedono. Közmondás.

(Latin: Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae.)

[Minél több vizet isznak, annál többet kérnek.]

'Minél több van, annál többre vágyunk.'

~ *Evés közben jön meg az étvágy.*

Scoprire l'acqua calda. Szólás.

[Felfedezi a meleg vizet.]

'Közismert dolgot újdonságnak tüntet fel.'

~ *Feltalálta a spanyolviaszkat.*

ACQUOLINA

A qualcuno viene l'acquolina in bocca. Toszán szólás.

[Összefut a nyál a szájában valakinek.]

'Egy bizonyos étel gondolatára étvágya támad. Kedvet kap valamihez.'

~ *Megjön az étvágya.*

ACQUISTARE

Chi acquista bene, vende bene. Közmondás.

[Aki jól vásárol, jól ad el.]

'Ügyesen tudja érvényesíteni a saját érdekét.'

~ *Jó vásárt csinál.*

vastagon szedve: az olasz közmondás;

[...] között a szó szerinti magyar fordítás; ' ... ' között a közmondás jelentése

ADULATORE

L'adulatore ha il miele in bocca e il fiele in cuore. Közmondás.

[A hízelgőnek mézesek a szavai, de epe van szívében.]

'Látszatra kedves, de mérget rejteget.'

~ Méz alatt mérget rejt.

AFFARI

Gli affari sono affari. Szólás.

Az üzlet az üzlet.

L'affare è nell'acquisto. Közmondás.

[A vásárlásban rejlik a jó üzlet.]

'Aki jól vásárol, jó üzletet csinál.'

AGIRE

Devi sempre agire, parlare e pensare come se quell'istante fosse l'ultimo della tua vita. Szállóige. (Marcus Aurelius, Kr. u. 121–180, római császár, késői sztoikus filozófus Elmélkedések című művéből, II. könyv, 11.)

[Minden tetteid, szavad, gondolatod olyan legyen, mintha életed utolsó pillanata lenne.]

~ Nézz szembe a halállal!

AGO

Cercare l'ago in un pagliaio. Szólás.

Tűt keres a szénakazalban.

Essere l'ago della bilancia. Szólás.

A mérleg nyelve.

AIUTO

A sé l'aiuto nega chi ad altri lo nega. Közmondás.

[Saját magától tagadja meg a segítséget az, aki másnak nemet mond.]

'Ne várjon segítséget mástól, ki másnak nem segít.'

~ Ki magának rossz, másnak sem jó.

È meglio un aiuto che cento consigli. Közmondás.

[Jobb egy segítség, mint száz tanács.]

'A segítség többet ér a jó tanácsnál.'

~ Nem szóval, de pénzzel jó a segítség.

dölnen szedve: az olasz közmondás magyar megfelelője;

~ jel után *dölnen szedve:* az olasz közmondáshoz hasonló magyar közmondás